

Miljötillsyn livsmedelsindustri Rapport april 2017

Miljötillsyn över livsmedelsindustrier
Rapport april 2017

Dnr:2017-3187

Utgivare: Miljöförvaltningen

Kontaktperson: Kerstin Spångberg

Sammanfattning

Miljöförvaltningen redovisar i rapporten tillsynen över miljöarbetet inom livsmedelsindustrin i Stockholm.

Livsmedelsindustriernas största miljöpåverkan i Stockholm utgörs av deras energianvändning, transporter och kemikalieanvändning.

De livsmedelsindustrier förvaltningen besöker i sin miljötillsyn är verksamheter som är anmälningspliktiga enligt miljöbalken och omfattas av egenkontrollförordningen.

Företagen som besöks har, sedan lång tid tillbaka, en omfattande egenkontroll inom livsmedelshygien och god kännedom och styrning av sin verksamhet. Verksamheternas medvetenhet om deras yttre miljöpåverkan har de senaste åren förbättrats. Många har tagit tag i de stora miljöfaktorerna och förbättrat sin energianvändning och effektiviserat transporterna. Nu återstår i huvudsak mindre påverkansfaktorer så som att öka graden av materialåtervinning. Av de brister miljöförvaltningen påpekat under det gångna året handlar en stor del om bristande dokumentation.

Miljöförvaltningen har i tillsynen extra uppmärksammat företagens möjligheter att sätta miljömål. Få företag har idag uppföljningsbara miljömål och förvaltningen vill uppmuntra till att synliggöra och stärka ett långsiktigt miljöarbete.

En översyn av möjlighet till förbättrad materialåtervinning pågår. Förpackningar, som mjukplast med blodrester, lämnas idag huvudsakligen till förbränning. Frågan om möjlighet att materialåtervinna dessa material utreds därför.

Förändringar i miljöprövningsförordningen gör att fler anläggningar blir tillståndspliktiga och att verksamheter som inte tidigare behövt förprövas, s.k. U-anläggningar kan bli anmälningspliktiga. Förändringarna kommer att kommuniceras med berörda verksamheter.

Innehåll

Sammanfattning	3
Livsmedelsindustriernas miljöpåverkan	5
Livsmedelsindustrierna	5
Miljöpåverkan	5
Tillsynen	6
Förbättringar	7
Resultat vid inspektioner	9
Kommande tillsyn	10

Livsmedelsindustriernas miljöpåverkan

Livsmedelsindustrierna

Livsmedelsindustrierna som omfattas av miljötillsyn i Stockholm består främst av anläggningar för styckning, charktillverkning och framställning av såser och röror. Störst andel av verksamheterna behandlar animaliska råvaror. Många är belägna inom Slakthusområdet och huvuddelen är små eller medelstora företag. Verksamheterna får frekvent besök av miljöförvaltningens livsmedelskontroll och flertalet får även årliga tillsynsbesök gällande den yttre miljön.

Miljöpåverkan

Livsmedelsindustrierna bidrar med miljöpåverkan genom till exempel energiförbrukning, transporter, utsläpp av spillvatten, avfallshantering och köldmedieanvändning. Störst påverkan på miljön har branschens transporter samt företagens användning av energi och kemikalier. I branschen används ofta stora mängder rengöringskemikalier och det är vanligt med mycket energikrävande processer såväl för uppvärmning som för kyla.

Miljöförvaltningen har under den senaste tillsynsperioden besökt 23 livsmedelsanläggningar inom Stockholms stad. Under det gångna året har tillsynen lagt stor vikt vid företagens miljömål och sedan årsskiftet också de förändringar i miljöprövningsförordningen och avfallsförordningen som påverkar verksamheterna. Förändringarnas innebörd redovisas på sidan 6.

Det finns stora skillnader i verksamheternas engagemang i miljöfrågor. Flertalet saknar incitament att lägga tid och engagemang att lyfta miljöarbetet till nästa nivå och har heller inte full rådighet i och med att många inte äger vare sig lokaler eller transportfordon.

Egenkontrollen hos de verksamheter som besökts återkommande är generellt god och företagarna har god kännedom om sin verksamhet. Genom arbetet med livsmedelssäkerhet har företagen god vana att strukturera och följa rutiner för en säker produktion. Brister har under det gångna året främst rört dokumentation kring rutiner för riskbedömning samt kemikalieförteckning.

Tillsynen

Miljöförvaltningen genomför förанmälда tillsynsbesök där verksamhetens miljöpåverkan gås igenom samt vad de behöver göra för att uppfylla miljöbalken och egenkontrollförrordningen.

Nyheter

Förpackningsavfall

En översyn av möjlighet till förbättrad materialåtervinning pågår. I och med en förändring i avfallsförrordningen blir företagens ansvar att sortera ut förpackningsavfall tydligare. Den nya bestämmelsen var tänkt börja gälla den 1 april 2017. I och med en ändring av övergångsbestämmelserna, utfärdad i februari 2017, har dock ikraftträdandet skjutits fram till 2020. Bestämmelsen har nedanstående lydelse:

24 a § Den som har förpackningsavfall som inte är hushållsavfall ska sortera ut förpackningsavfallet från annat avfall och lämna förpackningsavfallet till

- 1. ett insamlingssystem som har tillstånd enligt 38 § förrordningen (2014:1073) om producentansvar för förpackningar, eller*
- 2. någon som enligt 57 § förrordningen om producentansvar för förpackningar samlar in utsorterat förpackningsavfall.*

Förpackningar, som mjukplast med blodrester och frigolitlådor med fiskrester, lämnas idag huvudsakligen till förbränning. Livsmedelsföretagen uppger att det är svårt att finna mottagare för dessa förpackningar och kostnaden för att rengöra dem anses orimlig. Frågan om möjlighet att materialåtervinna dessa material måste därför utredas.

Prövningsnivå

Förändringar i miljöprövningsförrordningen gör att fler anläggningar i branschen blir tillståndspliktiga och att verksamheter som inte tidigare behövt förprövas, s.k. U-anläggningar kan bli anmälningspliktiga, dvs. C-verksamheter. Företagen har tid till utgången av 2018 att inkomma med anmälningar och tillståndsansökningar. Förändringarna får störst effekt för de företag som blir tillståndspliktiga eftersom en prövning kan ta ganska lång tid. Förvaltningens preliminära bedömning är att 5 befintliga företag kommer att behöva söka tillstånd. Miljöförvaltningen kommer under våren 2017 att informera de verksamheter som bedöms påverkas av förändringarna. Denna information följs sedan, hos de företag som redan

omfattas av miljötillsyn, upp i den ordinarie tillsynen med en genomgång av verksamhetens omfattning m.m. för att säkerställa korrekt inklassning. Information kommer också lämnas till de U-anläggningar som nu kan behöva anmäla sin verksamhet enligt miljöbalken.

Ett mindre räskaleri och en delikatessleverantör går från att vara anmälningspliktiga till att klassas som U-anläggningar. Eftersom anläggningarna också har mycket liten miljöpåverkan utgår de ur förvaltningens regelbundna miljötillsyn.

Flytt

Foodmark kommer att bygga en ny anläggning i Haninge kommun och flytta sin produktion från Lunda dit.

Svenskt Butikskött kommer att flytta all sin produktion till anläggningen på Gotland p.g.a. Slakthusområdets kommande nerläggning.

Förbättringar

Nedan följer exempel på aktiviteter/förbättringar bland verksamheterna under det gångna året.

Energi och transporter

Foodmark Sweden AB omfattas av lagen om energikartläggning i stora företag och ska låta genomföra en EKL där även transporter ingår.

Kavli har som mål att för varje år minska energianvändningen per producerat ton med 3%. Under 2016 har en mycket större minskning uppnåtts. Från 1 mars 2016 har Kavli även (?) använt 100% grön el, klassad enligt "bra miljöval". Ett krav i Kavlis upphandling av transporter är att företaget ska ha ett aktivt miljöarbete. Samtliga säljare har gått utbildning i eco-driving.

Avfall

Tre verksamheter söker efter mottagare för materialåtervinning av frigolit. Kavli har drastiskt minskat mängden förpackningsavfall i den nya produktionslinjen.

Utbildning

Foodmark planerar för att genomföra en miljöutbildning för personalen, i syfte att underlätta införandet av ett miljöledningssystem. Företaget ska också utarbeta en hållbarhetsstrategi.

Kemikalier

Flera företag har efter tillsynsbesök kompletterat sina kemikalieförteckningar. Kavli har minskat användningen av lut med ca 25% fr.a. genom färre rengöringstillfällen.

Spillvatten

Foodmark har arbetat i ett flertal år med att förbättra innehåll och pH på utgående spillvatten och har lyckats uppnå en väl fungerande rening.

Grönsakshallen Sorunda har efter påpekande förbättrat avskiljningen av fruktskal o dyl. vid golvbrunnar.

Buller

Kavli har påbörjat bullerdämpande åtgärder eftersom bostäder ska byggas i anläggningens närhet.

Övrigt

Gudruns har effektiviserat sin produktion genom att flytta delar av verksamheten från två mindre lokaler till en ny. Detta kan resultera i effektivisering i bl.a. energianvändning och transporter.

Grönsakshallen Sorunda lämnar hållbarhetsredovisning till moderbolaget Martin & Servera.

Kavli har utarbetat en hållbarhetsstrategi och 2017 är första året som resultaten ska redovisas i årsrapporten. Hållbarhetsstrategin har Kavli delat upp i tre delar varav ett är ”Klimatsmart och resurseffektivt i alla led”. Mål har satts på kort och på lång sikt med utgångspunkt i klimatavtalet och FNs globala mål för hållbar utveckling.

Bl.a. finns i strategin mål för en effektiv produktion med nyckeltal för energianvändning, spill och svinn.

Resultat vid inspektioner

Företag	Egenkontroll godkänd*	Kemikalieförteckn. komplett	Kemikalieförvaring utan anmärkning	Energieffekti- visering aktiv	Miljömål formulerade	Miljöfordon används	Ambitiöst ★ miljöarbete
Svenskt Butikskött		X		X			
Årsta Kött – 239			X				
Olle Nyberg Chark	X	X	X				
Engvall & Aug.falk Nya Chakuteri	X	X	X				
Gudruns (606)	X	X	X				
Gudruns (264)	X	X	X	X			
Mårtenssons Partiaffär (481)	X	X	X				
Mårtenssons Partiaffär (417)	X	X	X				
Konfektyrfabriken Aroma	X	X		X			
Sven P Matkompaniet	X	X	X	X			
Foodmark Sweden AB	X	X		X			X
Kavli	X	X	X	X	X		X
Melanders centralkök			X				
Bergfalk & Co	X		X		X		
Eko Fågel Fisk o Mittemellan	X	X	X	X	X		X
Kvalitetsfisk				X			
Servicestyckarna			X				
Specialchark							
Fällmans Kött		X	X				
Grönsakshallen Sorunda			X	X	X		x
J & B Delikatesser							
Nya Carnegiebryggeriet							
Janne & Royas Kött AB					X		

*många företag som saknar markering för "Egenkontroll godkänd" hade vid besökstillfället formella brister i dokumentation men generellt sett en väl fungerande egenkontroll.

Kommande tillsyn

Miljöbelastningen från livsmedelsindustriernas lokaler är inte stor men är en del i en kedja av livsmedelsproduktion som är starkt klimatbelastande. I dagsläget ser förvaltningen en brist i att många av industrierna saknar incitament för miljöcertifiering, CO₂-deklaration eller andra miljöindikatorer. Förbättringar sker hos företagen men det är bara ett fåtal som har en ambition att göra mer än det som ger en snabb återbäring eftersom kunderna inte ställer miljökrav.

Förvaltningen avser lägga extra fokus på att förbättra sorteringen av förpackningar och öka andelen avfall som lämnas för materialåtervinning.

Förvaltningen kommer under våren 2017 genomföra en extra informationsinsats kring de förändringar i miljöprövningsförordningen som gör att U-anläggningar som tidigare inte omfattats av miljötillsyn nu kan vara anmälningspliktiga. Framför allt berörs anläggningar som hanterar kött i en omfattning av mer än 50 ton per år, tidigare 400 ton per år. Förändringarna kommuniceras också med ett antal medelstora anläggningar som nu berörs av tillståndsplikt. Tillståndsprocesserna förväntas pågå i huvudsak under 2018 och 2019.